

KONFERENCJA O UZALEŻNIENIU
WYPUŚCIĆ NA WOLNOŚĆ UCISNIONYCH: ZERWAĆ WIĘZY KAJDAN
ZORGANIZOWANA PRZEZ ARCHIDIECEZJĘ FILADELFIJSKĄ
(Filadelfia – USA, 5 listopada 2010)

Dnia 5 listopada została zorganizowana jednodniowa konferencja poświęcona tematowi uzależnienia. Niestety, problem nałogów dotyczy prawie wszystkich grup społecznych. Nie są wolni od niego ludzie co niedzielę chodzący do kościoła, dobrze wykształceni, pełniący funkcje społeczno-polityczne, a także duszpasterze. Wstyd, izolacja, milczenie oraz stygmatyzacja społeczna nie tylko nie rozwiązują tego problemu, ale, co gorsza, jeszcze bardziej go pogłębiają. Ksiądz kardynał Justin Rigali, ordynariusz Archidiecezji Filadelfijskiej i jeden z promotorów listopadowego spotkania, od wielu lat odważnie angażuje się we współczesne problemy społeczno-etyczne. Oprócz samego wkładu Księdza Kardynała, w zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji włączyły się archidiecezjalne instytuty od wielu lat specjalizujące się w niesieniu pomocy człowiekowi będącemu w potrzebie: Instytut św. Jana Vianneya, Instytut „Guest House”, Archidiecezjalny Ośrodek Pomocy Zdrowia.

Tytuł spotkania nawiązuje do tekstów biblijnych ze Starego i Nowego Testamentu. W księdze Izajasza w 58 rozdziale czytamy: „Czyż nie jest raczej ten post, który wybieram: rozerwać kajdany zła, rozwiązać więzy niewoli, wypuścić wolno uciśnionych i wszelkie jarzmo połamać” (Iz 58,6). Podobną myśl spotykamy w Ewangelii św. Łukasza: „Duch Pański nade mną, przeto namaścił mnie, abym zwiastował ubogim dobrą nowinę, posłał mnie, abym ogłosił jeńcom wyzwolenie, a ślepym przejrzenie, abym uciśnionych wypuścił na wolność” (Łk 4,18). Idea konferencji została oparta na niedawno opublikowanej książce Księdza Kardynała, Justina Rigaliego noszącej tytuł konferencji. Ta kilkunastostronicowa pozycja wpisuje się w serię wydawniczą „Głos Pasterza”, w której Ksiądz Kardynał komunikuje się z wiernymi i udziela zwięzłych odpowiedzi na pytania dotyczące aktualnych kwestii moralnych, społecznych, eklezjalnych.

Konferencja rozpoczęła się od modlitwy, której przewodniczył Jego Eminencja. Następnie przywitał on licznie zgromadzonych uczestników (ok. 400 osób). Wskazał na fakt, że problem uzależnienia ma dziś wymiar epidemii i należy do pilnych wyzwań, przed którymi stoi również Kościół. Kolejnym mówcą była przewodnicząca *The National Association for Children of Alcoholics* (NACoA) w USA, pani Sis Wenger. Przedstawiła ona temat *Substance Abuse and the Family: Defining the Role of the Faith Community – (Uzależnienie i rodzina: określanie roli wspólnoty wierzących)*. Podjęła próbę uzasadnienia dlaczego Kościół jako wspólnota wierzących powinien jeszcze bardziej zaangażować się w walkę z uzależnieniem. Mówiła, że blisko 15% procent ludzi z problemem uzależnienia najpierw zwraca się do Kościoła (duszpasterzy): co ciekawe, aż 94,4% duszpasterzy przyznaje, że problem nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających jest wielkim wyzwaniem dla ich parafian, jednak tylko 12,5% duszpasterzy czuje się odpowiednio przygotowanymi do konfrontowania się z tym zagadnieniem. Warto podkreślić, że prelegentka ujęła temat

systemowo, ukazując rodzinę jako przestrzeń dramatu, a w niej – jako najbardziej uszkodzone i bezbronne – dzieci.

Następnie uczestnikom spotkania zaproponowano trzy warsztaty, które w tej samej formie zostały powtórzone w bloku popołudniowym. Pierwszy z nich dotyczył uzależnienia od Internetu: *Caught in the Net – Understanding Sexual Addiction: The Pastoral and Personal Implications of the Internet – (Złapani w sieć – poznanie uzależnienia seksualnego: implikacje duszpasterskie i indywidualne)*. Wykład wygłosił jezuita, ks. dr Gerard McGlone – psycholog, terapeuta, aktualnie dyrektor wykonawczy ośrodka św. Jana Vianneya, od ponad 50 lat niosącego profesjonalną pomoc duchowieństwu w trudnościach. Oprócz wielu cennych informacji na temat współczesnej technologii i nowych form uzależnienia od niej, wskazał nie tylko prawne, ale i środowiskowe konsekwencje *sex offender*. Wykład był ilustrowany wynikami badań pokazującymi statystyki stale rosnącego problemu seks-uzależnienia przez Internet. Jednym z kluczy do rozwiązania tego problemu, jak wskazał autor, jest kontrola technologii w domach, parafiach czy wspólnotach ekklezjalnych oraz stała formacja świadomości i dojrzałości osobistej.

Drugi wykład wchodzący w skład warsztatów dotyczył *12 kroków grupy AA Anonimowych Alkoholików – The Twelve Steps of Alcoholics Anonymous and the Fellowship of Recovering Groups*. Refleksje na ten temat wygłosił przewodniczący *International Coalition of Addictions Studies Educators (INCASE)* ks. dr Edward Reading. Oprócz przypomnienia, czym jest metoda 12 kroków w służbie powrotu do zdrowia i społeczeństwa, wskazał on na religijne korzenie ruchu „AA” oraz kontekst duchowy w procesie walki z nałogiem. Trzeci warsztat, pt. *Addiction Across the Lifespan: Family Affair – (Uzależnienie w kontekście całości życia: kwestie rodziny)*, poprowadziła dr Patrycja O’Gorman. Podkreśliła wpływ uzależnienia rodziców na doświadczenie dziecka, wymieniając jego możliwe skutki: osłabienie zdolności adaptacyjnych w społeczeństwie, a także funkcji kognitywnych i emocjonalnych oraz wyższe ryzyko występowania różnorodnych zaburzeń. Dr O’Gorman omówiła model odporności psychicznej wg Stevena i Sybili Wolin, składający się z siedmiu elementów (wnikliwość, niezależność, relacja, inicjatywa, twórczość, humor, moralność). Następnie wskazała ważność pielęgnowania zwyczajów jak święta, imieniny, wspólne posiłki oraz troskę o rozwój duchowy rodziny.

Po porannym bloku konferencji oraz warsztatów, przyszedł czas na obiad i przerwę. Imponująca była postawa Księdza Kardynała, który podczas obiadu osobiście przywitał się z każdym uczestnikiem sympozjum. Sesję popołudniową otworzył wykład ks. Marka Hushena zatytułowany *Addiction and Grace – (Uzależnienie i łaska)*. Poruszająca była nie tylko treść konferencji żywo i dynamicznie ukazująca dialektykę między wolnością (łaską) a uzależnieniem, ale przede wszystkim osobiste świadectwo autora. Mocno podkreślił, że to, co człowiek wie o uzależnieniu, determinuje jego sposób udzielania i szukania pomocy; innym słowy – ignorancja zabija. Mówił również o znaczącej roli mechanizmów obronnych, szczególnie zaprzeczenia, projekcji, sublimacji, tworzących iluzję kontroli, ponieważ są one jak „rakietowy system obronny” uzależnionego. W tym kontekście zatem nie wystarczy zalecać uzależnionemu, aby się modlił, ale trzeba mu udzielić profesjonalnej i systemowej pomocy. Ponadto, autor omówił wieloletni proces powrotu do zdrowia osoby uzależnionej oraz różne rodzaje pomocy, takie jak edukacja, środowiskowe wsparcie, rozwój wiary i modlitwy, profesjonalne poradnictwo, odpowiednie przygotowanie do małżeństwa, umiejętność przebaczenia, uczenie dbania o siebie.

Po tym wykładzie uczestnikom ponownie dano możliwość wyboru zajęć w ramach tzw. warsztatów, które, jak zostało już wspomniane, tematycznie składały się z tych samych propozycji, co warsztaty przedpołudniowe. Po warsztatach, uczestnicy ponownie zgomadzili się w auli głównej, aby wysłuchać zamykającego sesję wykładu księdza Pawła White’a pt. *Where is God in All This Anyway? Integrating Religion, Spirituality and Recovery – (Gdzie w tym wszystkim jest Bóg? Integracja religii, duchowości oraz uzdrowienia)*. Ksiądz White osobiście przeszedł przez długi proces uzdrowienia, ponieważ urodził się w rodzinie dysfunkcyjnej, potem wiele lat sam walczył z nałogiem, a dziś prowadzi szeroką działalność na rzecz wolności i abstynencji. Za pomocą pantomimy

przekonująco ukazał sposób funkcjonowania i dysfunkcjonowania rodziny jako wzajemnie powiązanego ze sobą systemu. Każdy członek rodziny odgrywa określoną rolę: bohatera, kozła ofiarnego, maskotki, dziecka niewidocznego, wybawiciela itp. Nowością jego wykładu było ukazanie parafii jako zgranej i odpowiedzialnej przestrzeni, w której duszpasterze wraz z innymi osobami (profesjonalistami) skutecznie niosą realną pomoc członkom rodzin, w których występuje problem uzależnienia. Krótko mówiąc, celem refleksji zaproponowanej przez księdza Pawła White'a było przesłanie: „zdrowe parafie” mogą być skuteczne w profilaktyce, promocji zdrowia i abstynencji, zapobieganiu dramatów rodzinnych, pomaganiu w bezpośredniej konfrontacji z nałogiem, gdzie – przede wszystkim – trzeba przerywać „zmowę milczenia”, strachu, bierności, tabu.

Epilogiem całej konferencji była Msza św. w katedrze świętych Piotra i Pawła w Filadelfii. Kardynał podkreślił w homilii, że wszyscy potrzebujemy Boga, a uzależnienie jest często wynikiem braku miłości. Przypomniął, że jedynie Bóg jest źródłem oraz gwarantem prawdziwej wolności i miłości.

Warto podkreślić, że temat konferencji spotkał się z wielkim zainteresowaniem społecznym. Odwaga mówienia na tematy trudne, bolesne, często głęboko raniące godność człowieka, dewastujące środowisko jego wzrostu oraz bezpośrednio godzące w eklezjalny wymiar jedności wspólnoty wierzących, zasługuje na szczególne uznanie. Z łatwością też można dojść do wniosku, że jednodniowa konferencja poświęcona tak istotnemu, uniwersalnemu problemowi mającemu wiele różnych oblicz zarówno w życiu indywidualnym, jak i wspólnotowym jest niewystarczająca.

o. Piotr Kwiatek OFM Cap
Filadelfia, USA